

**ДЕЗИНФЕКЦИЈАЛЫК ЗАТТАР (ЖАҢЫ) ТААСИР ЭТҮҮ ЖАНА КОЛДОНУУ
ӨЗГӨЧӨЛҮКТӨРҮ БОЮНЧА ЖАЛПЫ ОБЗОРУ**

МОДУЛЬДУН МАКСАТЫ:

Тренингдин катышуучуларын Кыргызстандагы жаны дезинфекциялык заттар менен таныштыруу жана аларга ветеринардык тажрыйбада колдонуу принциптерин түшүндүрүү.

МОДУЛЬДУН МАСЕЛЕСИ:

Бул модульдун акырында, катышуучулар кыла алат:

- Жаңы дезинфекциялык заттарды колдонуу ыкмаларын жана таасир этүү механизмдерин түшүндүрө алат.
- Жаңы дезинфекциялык заттардын колдонуу өзгөчөлүктөрүн аныктай алат.
- Колдонулган дезинфекциялык заттардын экономикалык эффективдүүлүгүн санай алат.

САБАК 1: Кириш сөз

КЛЮЧЕВОЙ ТЕРМИН

ДЕЗИНФЕКЦИЯЛЫК ЗАТТАР (франц сөз. des- - приставка, жок кылуу, алып салуу, жана лат. inficio - жуктуруу) (дезинфекциялык заттар), хим. байланыш, айлана чөйрөдөгү адамдардын жана малдардын жугуштуу ыландарынын козгогучтарын жок кылуу үчүн колдонулат. Дарылоодон жогорураак концентрацияларда жергилүктүү колдонулуучу антимикробдук заттарды да колдонсок болот. Дезинфекциялык заттарга талаптар: аз токсиндүүлүк; сууда жакшы эриши; чоң эмес концентрацияларда активдүүлүгү; тез жана кеңири таасир этүү спектри; обрабаткалануучу объектилерге терс таасир этүүсүнүн жоктугу (М., түссүздөнүү); сактоодо стабилдүүлүгү; транспортировкалоодо жеңилдиги; арзанчылыгы жана ж.б.. Дезинфекциялык заттарды эритмелер же болбосо күкүм, кээ бир учурларда газ абалында (абанын жогорку нымдуулугунда) колдонулат. Галогенкамтыган дезинфекциялык заттар дезинфекциялык практикада кеңири колдонулат. Бул препараттардын эффективдүүлүгүн (хлорид, сульфат, нитрат) туздарынын эритмелеринин 1:1 же болбосо 1:2 же NH_3 (1:8, 1:10, 1:16) менен активдештирсек мүмкүн болот. Бул дезинфекциялык заттардын концентрациясын жана бөлмөлөрдүн дезинфекцияланган убактысын узартат. Хлордуу акиташ күкүм түрүндө: (суюк бөлүнүп чыккан суюктукту 1:5), 10-20% аралашмасы (даратканаларды, таштандылардын челектерин ж.б.), 0,5-1% түссүздөндүрүлгөн эритме (бөлмөлөрдү, идиштерди, жыйноочу инвентарларды) жугушсуздандыруу үчүн колдонулат. Алардын эритмелери туруксуз болгондуктан, колдоноордун алдында даярдалат. Хлордуу акиташты чүпөрөктөрдү жана темирлерди тазалоо үчүн сунушталбайт. Гипохлориттер идиштерди санитардык техникалык жабдууларды (ванналар, раковиналар, унитаздар), тамак-аштын калдыктарын тазалоо үчүн колдонулат. Өзгөчө 0,1-1% гипохлорит Са дин эритмеси же болбосо күкүм (бөлүнүп чыккан суюктарды жугушсуздандыруу үчүн) кеңири таралган. Хлордуу акиташ жана гипохлориттер жылуулуктун, жарыктын жана нымдуулуктун таасири астында тез бузулат, ошондуктан аларды жарык өтпөөчү жана коррозияга алдырбоочу тараларда, кургак, караңгы, муздак бөлмөлөрдө сакталышы зарыл. Хлораминдердин арасынан кеңири колдонулган хлораминдер Б жана ХБ (бензол-жана хлорбензолсульфохлорамид Na).

Ф е н о л д о р - фенол (карбол кычкылы); пентахлорфенолят Na; NaOH - щелочтук крезолдор, калий самыны- самын-крезол эритмеси, смола самын - креолин) жана тазаланган крезолдор (о-, м- и п-крезолдордун аралашмасы- трикрезол, калий самыны – лизолдун катнашы, нафтен самындары менен- нафтализол) ж.б.. Бул заттарды 0,3-10% эритме же болбосо эмульсий катарында инструменттерди, суюктуктарды, дааратканаларды, ташатандыларды тазалоо жана ветеринардык дезинфекцияларды жүргүзүү

үчүн колдонулат.

А л ь д е г и д д е р. Кеңири таралган формальдегид жана глутар альдегид. Формальдегидди формалин түрүндө (40%-эритме) камералык дезинфекция, бут кийимдерди, теринин грибок ыяндарында кол каптарды тазалоо үчүн колдонулат. Глутар альдегиди (2%-эритме) резинадан жана полимердик материалдардан жасалган буюмдарды стерилизациялоо үчүн колдонулат.

Алкодекс (Alcodex)

Тез таасир этүүчү дезинфекциялык зат.

Сүрөттөө. Алкодекс жабдууларды тез дезинфекция кылуу үчүн колдонулат. Зат даярдалган эритме, ал глутамин кычкылын камтыбайт. Эритме жабдууларга тегиз чачылып кургагандан кийин аркасынан из калтырбайт. Спирт менен таасир этпеген баардык жабдуулардын үстүнө дезинфекция кылуу үчүн жарайт. Alcodex антигрибдик жана бактерициддик кеңири таасир этүүчү эффектке ээ, онграмм жана терсграмм бактерияларды (туберкулездун козгогучу), вирустарды деактивациялайт (HBV, HIV, Rota). Водороддук көрсөткүчү pH: 6,5-7,5.

Курамы. 1мл эритмеде кармалат: төрт компоненттүү аммоний кошулмалары 5 мг. Этанол 96% 750 мг. Тазаланган суу 1мл.

Көрсөткүчү. Alcodex спирт менен таасир этпеген баардык жабдуулардын үстүнө дезинфекция кылуу үчүн концентрат катары колдонулат. Зат акрил айнектери жана негизинде лагы бар жабдууларды дезинфекция кылуу үчүн жарабайт. Препаратты жабдуулардын үстүнө тегиз чачып, кургагандан кийин сүрүп тазалоо зарыл. Эффект 1-3 минутадан кийин пайда болот.

Карам каршы көрсөткүчү. Өрттүн булактарынан алыс жерде сактоо зарыл. Көзгө кирип кетсе, тез аранын ичинде суу менен жууп, врачка кайрылыш керек.

Эскертүү. Ысык жана өрт булактарына жакын жерлерде сактоого болбойт. Жабык түрүндө сактоо зарыл.

Өндүрүлүшү. Банка 5 л.

Аквапура-1000 (Aquapure-1000)

Тез таасир этүүчү дезинфекциялык таблеткалар

Сүрөттөө. Aquapure – бул тез эрий турган таблеткалар, негизинен айыл чарба предприятияларында колдонулган сууларды дезинфекциялоо үчүн колдонулат. Таблеткалар ошондой эле айыл чарба предприятияларындагы жабдууларды да дезинфекциялаш үчүн колдонулат.

Бул тез эрий турган таблеткалар, сууда эрүүдө хлорноватистик кычкылдын аныктык дозасын пайда кылат (эркин хлор) жана, ошону менен бирге айыл чарбасында дезинфекциянын ыңгайлуу, экономдуу жана так ыкмасын берет. Aquapure менен дезинфекцияланган суу микробиологиялык көз караш менен айыл чарба малдарына коркунучсуз болот. Aquapure активдүү компоненти болуп натрий дихлоризоцианурат (sodium troclosene) саналат.

Сууга кошкондон кийин ал хлорноватистик кычкылды (эркин хлор) жана цианурат натрий 1-алмаштырылган (токсіндүү эмес жана биологиялык бөлүнүүгө жөндөмдүү болгон кошулманы) пайда кылат.

Курамы. Натрий дихлоризоцианурат 8680 мг.

Көрсөткүчү. Aquasure таблеткалары бактерияларга каршы кеңири эффектке ээ: алардын ичинен (*Actinobacillus pleuropneumonia*, *Aeromonas hydrophila*, *Bacillus anthracis*, *Bacillus intestinalis*, *Bordetella bronchiseptica*, *Brachispira*, *Brucella* spp., *Campylobacter* spp., *Enterobacter cloacae*, *Enterococcus faecium*, *Erysipelotrix rhusopathiae*, *Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae*, *Leptospira interrogans*, *Listeria monocytogenes*, *Mycobacterium* spp, *Mycoplasma* spp., *Pasturella multocida*, *Plesiomonas shigelloides*, *Proteus vulgaris*, *Pseudomonas* spp., *Salmonella* spp., *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus* spp. и *Yersinia* spp.), грибдер (*Aspergillus* spp., *Candida albicans* и *Scopulariopsis brevicaulis*), споралар (*Bacillus* spp., *Clostridium* spp.), вирустар (аденовирус, Аujeszky ылаңы, Avirox, Marek ылаңы, канаттуулардын гриппи, африка лихорадкасы, буттардын жана ооздордун ылаңдары, гепатит, Ньюкасл ылаңынын вирусы, Avirox virus, чочколордун везикулярдык ылаңы, чочколордун парвовирусы, Talfan жана реовирус) жана протозоа.

Дозасы. Айыл чарба предприятияларында колдонулган сууларды дезинфекциялоо үчүн жалпы: 1таблеткасы 800-1200л сууга(4-6мг/л хлор).

Таблеткалар айыл чарба предприятияларындагы жабдууларды да дезинфекциялаш үчүн колдонулат.

Үстү поралуу: 1 таблетка 10л сууга (500мг/л хлор).

Үстү поралуу эмес: 1 таблетка 15л сууга (350мг/л хлор).

Жабдуулар : 1 таблетка 10л сууга (500мг/л хлор).

Эскертүү. Балдардан алыс жерлерде сактоо зарыл.

Өндүрүлүшү. Банка 60 таблеткадан.

Дексид-200 (Dexid-200)

Кеңири таасир этүүчү жогорку эффективдүү дезинфекциялык эритме.

Сүрөттөө. Dexid-200 бул күчтүү жогорку эффективдүү жыйынтыктоочу дезинфекциялык зат жана канаттуулардын инкубаторлорунда, ийри мүйүздүү малдардын имараттарында, дезинфекциялык жабдууларды, килемчелерди, дезинфекция үчүн бут кийимдерди, машиналардын дөңгөлөктөрүн дезинфекциялоо үчүн колдонулат.

Курамы. 1 мл: төрткомпоненттүү аммоний кошулмасы 125мг.

Глутаральдегид 50мг.

Изопропанол 130мг.

Хвойя майы 3мг.

Эриткич. 1мл

Көрсөткүчү. Dexid-200 бактерияларга, вирустарга жана грибдерге каршы, кеңири таасир этүүчү дезинфекциялык зат. Dexid-200 патогендик бактериялардын, микоплазмалардын, вирустардын, грибдердин – *Bacillus*

cereus, Campylobacter jejuni, Escherichia coli, Klebsiella pneumoniae, Listeria monocytogenes, Mycobacterium smegmatis, Pasteurella multocida, Pseudomonas aeruginosa, Salmonella thyphimurium, Staphylococcus aureus, Cladosporium cladosporioides, Geotricum candidum, Candida spp. и Aspergillus spp., канаттуулардын гриппинин, үстүнөн таасир этип турат.

Карама каршы көрсөткүчү. Dexid-200 малдар болгон жерлерде колдонулууга тыйу салынат. Мал турган сарайлар, инкубатордук станциялар дезинфекция болгондон кийин малдарды киргизүүдөн мурда суу менен таза жуулуп тазаланышы зарыл.

Дозасы.

Конкреттүү ылаң болбогон учурда: 1л Dexid-200, 200л сууга.

Ылаң чыккан учурда: 1л Dexid-200, 100л сууга.

Айыл чарба жабдууларын жана инструменттерди дезинфекциялоо үчүн: 1л Dexid-200, 200л сууга.

Бут кийимдерди жана дөңгөлөктөрдү дезинфекциялоо үчүн: 1л Dexid-200, 100л сууга.

Майда тамчылар менен чачуу: 2л Dexid-200 + 3л суу 1000 м³.

Эскертүү.

- Dexid-200 малдар болгон жерлерде колдонулууга тыйу салынат
- Dexid-200 эритмесин даярдоодо жана колдонууда сактануу кийимдерин (кол кап, маска, коз айнек) кийүү зарыл.
- Dexid-200нү жутуп алуу коркунучтуу. Мындай учурларда оозду жууп 200мл жылуу суу ичириш керек. Кустурууга болбойт. Тез аранын ичинде медициналык жардамга кайрылуу керек.
- Dexid-200 күйүктөрдү жана көз жаракаттарын пайда кылышы мүмкүн. Бул учурларда көп сандагы суунун жардамы жана бор кычкылынын төмөнкү эритмеси менен 15 мүнөт аралыгында көздү ачык абалында жууш керек.
- Териге тийген учурларда самындалган суу менен таза жууш керек.
- Dexid-200 суу жаныбарларына коркунучтуу.
- Балдардан алыс жерлерде сактоо зарыл.
- Dexid-200 эритмеси өндүрүлгөн идиштерди таза жууп, утилдештириш керек.

Өндүрүлүшү. Банка 5л., Бутылка 1л., Бидон 200л.

САБАК 2: Дезинвазия

Дезинвазия – комплекстүү чара, айлана чөйрөдөгү гельминтоздук ылаңдарды козгоочу жумурткаларды жана паразит курттарынын личинкаларын жоготуу үчүн багытталган. Паразиттер менен күрөшүүдө төмөнкү (0°C төмөн) жана жогорку (50°C жогорку) температураларды, кургатууну, күн нурларын, ар кандай химиялык заттар колдонулат.

Терс таассир этүүчү температураларда айлана чөйрөдө жумурткалардын, личинкалардын өсүүсү токтойт жана узак убакытка таасир эткенде алар өлүп да калышат. Жогорку температураларда белоктор оролуп калат, ошондуктан жумуртка менен личинкаларды өлтүрүп жоготууда кайнак сууларды колдонсок болот. Кургатуу жумурткалардын ички челдеринин структуралык өзгөрүүсүнө алып келет, ал эми узак убакытка кургатканда түйүлдүктөрү өлүмгө дуушар болот. Кун нурлары жумурткаларга жана гельминтердин личинкаларына түздөн түз өлүмгө дуушар кылуучу таасирге ээ болот.

Химиялык заттардан дезинфекциялоо үчүн ысык түрүндө (70-80°C); аскаридоздо жана параскаридоздо - иод бирхлордуу, ксилонафт, натрий эритмеси (калий) гидроокиси (75°C), препарат фенэвак колдонулат.

САБАК 3: ДЕЗИНСЕКЦИЯ

Дезинсекция — комплекстүү чара, жугуштуу жана инвазиялык быландарды таратуучу курт-кумурскаларды жок кылуу үчүн колдонулат. Чиркейлер, чымындар, москиттер, бургозор, кенелер когогучтарды кенири таратууч зыянкечтерге кирет.

Алдын алуу максатында имараттарда тазалыкты сактоо жана талапка жооп берген микроклиматты кармоо зарыл.

Чымындарды өлтүрүүгө 0,5-1% (АДВ боюнча) хлорофостун суу эритмеси, эсеп боюнча 50-150 мл/1 м² аянтча, 0,5-1% трихлорметафос-3 суу эмульсиясын (100-450 мл /1м²), 0,2% ДДВФ, же болбосо дибромду, 0,25-0,5% диодринди, 0,25% неоцидолду, 0,5% нирометатионду, 1% карбофосту, 0,5-1% байтексди, байтонду же троленди, 0,5% метилацетофосту же метилнитрофосту колдонсок болот.

Химиялык препараттарды жасалма кудуруу имараттарында, жаш малдар болгон жерлерде колдонууга болбойт. Бул жерлерде «Мухолов» барагын колдонушат. Азыркы убакытта химиялык заттардын аралашмаларын, бир убакыттагы дезинфекцияларда жана дезинсекцияларда , эритмелердин температурасы 17-25°C, экспозиция 3 с: формальдегид + хлорофос (1:0,2); формальдегид + -f-ТКМ-3 (1:0,2); формальдегид + ДДВФ (1:0,05); бирхлорду иод + хлорофос (5:0,2); ксилонафт + хлорофос (5:0,2); нафтализол + хлорофос (6:0,2), дагы аэрозолдун 40% эритмеси, формальдегид 1-2% хлорофостун эритмеси менен, үч-хлорметафос-3, 0,2% ДДВФ эритмеси менен жүргүзсөк болот. Имараттарда (малдар жокто) ийри мүйүздүү малдарга «Аэрол-2» колдонушат.

МАЛДАРДЫН ИМАРАТЫН ТАЗАЛОО ЗАТТАРЫ

АЭРАЛЬФАМ (Aeralfam)

Өндүрүлүшүнүн курамы жана формасы. Инсектициддүү препарат, курамына кирген таасир этүүчү заттар: синтетикалык пиретроид альфаметрин

жана органикалык эрүүчүлөр. Сырткы көрүнүшү боюнча тунук суюктук, ачык сары түстөгү, бир аз спецификалык жыты менен. 205см³ болгон аэрозолдук баллондордо, беспропелленттик баллондордо 500см³, айнек флакондордо 10-20см³ жана 170, 450 жана 9,5-19г салмагы менен өндүрүлөт. Ар бир упаковка препараттын аты жөнү, жасалган күнү, сактоо мөөнөтү, сактоо эрежеси жазылуу менен өндүрүлөт.

Фармакологиялык таасири. Аэральфам эффективдүү инсектициддүү зат, контакттуу таасирге ээ, чымындарга жана чиркейлерге активдүү. Тазалоочу имараттарда чымындарды өлтүрүү үчүн колдонулат. Препараттын таасир этүүчү заты абада 20 - 30 күнгө чейин сакталат. Жылуу кандуу малдарга аэральфам малотоксиндүү (4 класс коркунучу ГОСТ 12.1.007-76 боюнча), Сунушталган дозаларда аллергиялык таасирди көрсөтпөйт.

Көрсөткүчү. Аэральфамды зоофильдик чымындарга каршы тоют берген жерлерде, изоляторлордо, жасалма уруктандыруу пункуттарында, сүт фермаларында, жылкы заводдорунда, колдонобуз.

Дозалары жана колдонуу ыкмалары. Чымындарга каршы имараттарды тазалоо үчүн Аэральфамдын аэрозолун, малдар, тамактанучу заттар жок болгон учурда гана колдонулат. Тазалоону баштаганга чейин сүттүн жабдууларын жана буюмдарын полиэтилендик пленка менен терезе, эшиктерди жаап, вентиляцияны өчүрүш керек. Чымындар топтолгон жерлерди (терезелерди, тамдарды, эшиктерди), тазалоо зарыл. Жайкы лагерлерде чымындарды өлтүрүүгө, препарат сунушталат.

Кошумча таасири. Сунушталган дозаларда кошумча таасирлери байкалбайт.

Карама каршы көрсөткүчү. Саамал малдарга колдонууга болбойт.

Өзгөчө белгилери. Малдарды этке союу Аэральфамды акыркы жолу колдонгон 14 күндөн кийин, уруксаат берилет. Ушул убакыттан эртерээк союлган малдардын эттерин, териси баалу аң айбанаттарына берилет.

Сактоо эрежелери. Аэральфамды өрттөн алыс жерде, температурасы 5-30°C, жарыктан сакталган жайларында сактоо зарыл. Колдонуу мөөнөтү-18 ай.

БАЙГОН 20% К.Э. (baygon 20% E.C.)

Өндүрүлүшүнүн курамы жана формасы. Эмульсия концентраты өзүндө 20% пропоксурду, эмульгаторду камтыйт. Препараттын аз сезилүүчү жыты бар, сууда жакшы эрийт. 25л упаковкада өндүрүлөт.

Фармакологиялык таасири. Таасир этүүчү заты пропоксур ачуу инсектициддик зат, чымындарга, чиркейлерге каршы таасирге ээ. Калган активдүү заты 1-1,5 айга чейин сакталат. Препарат пиретроидге жогорку эффекти көрсөтөт.

Көрсөткүчү. Чиркейлерди, чымындарды, биттерди, таракандарды жок кылууга.

Дозалары жана колдонуу ыкмалары. Препаратты 0,5 - 1% суу эмульсия түрүндө колдонушат, 20% концентраттан жасалган кийин. Иштеген

эмульсияларды жасаганга чейин Байгондун 20% К.Э. эритмесин сууга имараттын температурасында эритип, бир нече мүнөт аралыгында тымбай жана бирдей аралаштырып туру зарыл. Препараттын көлөм эсеби, таблицада көрсөтүлгөн:

Чымын-чиркейлердин түрү	(%) ТЭЗ боюнча концентрациясы	(%) препарат боюнча концентрациясы	Препараттын өлчөмү (мл)		
			1л	10л	100л
Таракандар	1	5	50	500	5000
Бүргө	1	5	50	500	5000
Биттер	0,5	2,5	25	250	2500
Чымындар	1	5	50	500	5000
Чиркейлер	0,5	2,5	25	250	2500

Байгон 20% К.Э. заттан жасалган иштеген эмульсияны иштеткенде чачкан аппаратураны колдонушат: гидропульт, дезинфаль, автомакс.

Кошумча таасири. Сунушталган дозаларда кошумча таасирлери байкалбайт.

Карама каршы көрсөткүчү. Дезинсекция учурунда малдардын жана кишилердин имаратта болушуна тыюу салынат.

Өзгөчө белгилери. Курт-кумурскаларга каршы күрөшүп жаткан инсектициддер адамга коопсуз эмес. Ошондуктан, иштеген адамдарга жыл сайын атайын инструктаж өткөрүлүп турат. Адамдар препарат менен дезинсекцияны жүргүзүүдө жана тазалаганда, иштөө учурунда жекече гигиенаны жана коопсуздукту сактоону унутпоосу зарыл.

Сактоо эрежелери. Б. тизмеси. Кургак, температурасы 3-25°C, жарыктан сакталган жайларында. Колдонуу мөөнөтү-5жыл.

БАЙТЕКС 40 % С. П.

Baytex 40 % W. P.

Өндүрүлүшүнүн курамы жана формасы. Инсектициддик зат, өзү менен сууланган күкүм, өзүндө фосфорорганикалык таасир этүүчү заты фентион (синонимдер: байтекс, сульфидофос) — 40 % жана инерттик кошумчалар 100% чейин камтылат. 25 кг темир бочкаларда өндүрүлөт.

Фармакологиялык таасири. Препарат ачуу инсектициддик жана акарициддик таасирге ээ. Калган таасири 20-30 күнгө чейин. Жылуу кандуулардын организмине таралуу боюнча 40% сууланган күкүм Байтекс 40% зыяндуу 3 класска кирет, териге тийгенде- 4 класска өтө зыяндуу эмес ГОСТ 12.1.007-76 боюнча. Иштеген суу суспензиясы (2% затка караштуу).

Көрсөткүчү. Абанын станцияларын тазалоого, күрөшүү максаты иксодолук кенелерге. Мурун зат профессионалдык контингентке, медициналык дезинсекция практикасында, таракандарды, кумурскаларды, чиркейлерди өлтүрүүгө колдонулчу (МУ № 1100/1137-99-113 боюнча 29.04.1999 жылдан.).

Дозалары жана колдонуу ыкмалары. Иксодолук кенелерге Ixodes урусундагы күрөшүү. Препаратты суу суспензиясы түрүндө 0,67-2% концентрациясында, тазаланган суудан жасалгандан кийин колдонуу.

Суспензияны колдонунун алдында даярдашат. Ал үчүн препаратты суу менен аралаштырып, 5 мүнөт аралыгында тымбай жана бирдей аралаштырып туруу зарыл. Керектүү затты 1га жеткен сууда аралаштырышат.

Кошумча таасири. Сунушталган дозаларда кошумча таасирлери байкалбайт.

Карама каршы көрсөткүчү. Балык өндүрүү жана суу аймагына 500м болгон аралыкта препаратты колдонууга тыюу салынат.

Өзгөчө белгилери. Жумушка 18 жашка чейинки балдар, боюнда барлар, 55жаштан ашкан кишилер киргизилбейт.

Сактоо эрежелери. Кургак имараттарда-складдарда, катуу жабылган тарларда температурасы 40°C. Колдонуу мөөнөтү-4жыл.

ПЕРОЛ-А (Perol-A)

Өндүрүлүшүнүн курамы жана формасы. Инсектициддик препарат, өзүндө таасир этүүчү зат катары-синтетикалык пиретроид перметрин (0,5% аэрозолдук упаковкада жана 0,9% беспропелленттик баллондо) жана органикалык эриткичти камтыйт. Сырткы көрүнүшү боюнча тунук суюктук, ачык сары түстөгү, аз спецификалык спирт жыты менен. 170 жана 320г аэрозолдук баллондордо 205 жана 385 см³ же 450г беспропелленттик баллондордо 500 см³ өндүрүлөт.

Фармакологиялык таасири. Перол-А инсектициддик зат, контактуу таасирге ээ, зоофильдик чымындарга активдүү. Препарат аз токсиндүү жылуу кандуу малдарга (4 класс зыяндуу ГОСТ 12.1.007-76 боюнча). Сунушталган дозаларда резорбтивдүү-токсиндүү таасир көрсөтпөйт.

Көрсөткүчү. Препаратты тоют берген жерлерде, изоляторлордо чымындар менен күрөшүүгө колдонушат.

Дозалары жана колдонуу ыкмалары. Чымындарга каршы имараттарды тазалоону Перол-А аэрозолун, малдар жок учурунда, тоют заттары жок болгон учурда гана жасашат. Тазалоонуу баштаганга чейин сүттүн жабдууларын жана буюмдарын полиэтилендик пленка менен терезе, эшиктерди жабышат, вентиляцияны өчүрүшөт.

Кошумча таасири. Сунушталган дозаларда кошумча таасирлери байкалбайт.

Карама каршы көрсөткүчү. Байкалбайт.

Өзгөчө белгилери. Бүт жумуштар спецкийимде өткөрүлөт (халат, перчаткалар, резиналык фартук), резинадан жасалган чокойлор, респиратор кийиш маркалары Ф-62 III (ШМ), У-2К, <Астра-2> жана <Лепесток-40>, <Лепесток-5>. Жумуш учурунда тамеки чегүү, тамактануу жана суу ичүү болбойт. Жумуштан кийин спецкийимди чечүү керек, бетти жана колду жылуу суу менен жуу зарыл. Кокустан препарат териге тийип калса, аны катуу суу менен жууш керек. Ал эми препарат организмге ооз аркылуу кирсе, анда жабыркаган адамга бир нече стакан жылуу суу берүү менен, колун оозго салып кустуруу зарыл. Кускандан кийин 0,5 стакан суу менен 2-3 кашык активдүү көмүр же башка адсорбенти, анан туздуу сууну бериш керек.

Сактоо эрежелери. Герметикалык упаковкада, коопсуз имараттарда температурасы-10-40°C. Колдонуу мөөнөтү-18 ай.

СОЛЬФАК 10 % С. П. Solfac 10 % W. P.

Өндүрүлүшүнүн курамы жана формасы. Нымдалган күкүм 10% цифлутринди камтыйт. Препарат сууда жеңил аралашып суспензияны жаратат. Жыты жок. Өндүрүлүшү 20кг пакеттерде.

Фармакологиялык таасири. Таасир этүүчү заты катуу бөлүкчөлөрдөн болгондуктан, препарат жабдуулардын поралуу үстүндө көп убакытка чейин сиңирилбей кармалып тургандыктан анын таасири узакка чейин болот (айларга чейин). Химиялык түзүлүшү боюнча цифлутрин циперметринге жакыныраак болот. Цифлутрин жарыкка жана щелочтуу чөйрөдө туруктуу.

Көрсөткүчү. Курт кумурскаларды жок кылуу үчүн.

Дозасы жана колдонуу ыкмалары. Курт кумурскаларды жок кылуу үчүн жаңы даярдалган эмульсия 0,05-0,012% таасир этүүчү заты менен (1:20 же болбосо 1:40) колдонулат. Жумушчу эмульсияларды даярдоо үчүн препаратты жылуу сууда эритебиз, эритүүдө дайыма 5 мүнөт аралыгында аралаштырып турабыз. Препараттын колдонуу нормасы 50мл/м² суюктукту өзүнө жакшы сиңирип албай калган жерлерге ал эми жакшы сиңирип алган жерлерге 100мл/м² түзөт.

Кошумча таасири. Концентрациясын, колдонуусун туура кылганда байкалбайт.

Карама каршы көрсөткүчү. Малдар турган жерлерге дезинфекцияны жүргүзүүгө тыйу салынат.

Сактоо эрежелери. Кургак, желдетилип температурасы 4 төн плюс 40°C чейинки болгон бөлмөлөрдө сактоо зарыл. Колдонуу мөөнөтү-5 жыл.

УРОК 4: Дезодорация

Абанын дезодорациясы- сарайларда зыяндуу газдарды жана жыттарды жок кылуу үчүн (аммиак, сероводород, көмүр кычкыл газын) багытталган.

Ал жалпы гигиеналык чараларды жүргүзүүгө (өз убагында кыкты чыгаруу, канализация жана вентиляция жумуштарын жакшыртуу) жана физикалык, химиялык дезодаранттарды колдонуу менен багытталган.

Жыттар менен күрөшүү үчүн болгон физикалык ыкмаларга: абаны чандан жана микроорганизмдерден специалдык фильтрлердин жардамы, озондоштуруу, адсорбциялаштыруу, жана суу менен жуу кирет.

Химиялык ыкмаларга каталитикалык күйүү, хемосорбция, химиялык реагенттер кирет. УФ-нурландыруу, озондоштуруу жана ионизацияны колдонуу эффективдүү.

Жагымсыз жыттарды жоготконго аэрозоль калий перманганатты жана хвойнын экстрактарын («Хвоинка», «Аросепт») колдонуу сунушталат.

Сабак 5: Дератизация

Дератизация — комплекстүү чара, адамдарга эпидемиологиялык, эпизоотологиялык жактан жана материалдык чыгымдарды алып келүүчү кемиргичтерге каршы жүргүзүлгөн чаралардын комплекси. Эң чоң чыгымдарга саргыч жана кара келемиштер, үй көк чычканы дуушар кылат.

Кемиргичтер тоюттарды жеп, булгап салуу менен бирге канаттуулардын жана малдардын жаш төлдөрүн травмировать этишет, ошондой эле курулуштарды, коммуникацияларды, тараларды бүлүндүрүшөт.

Кемиргичтер менен күрөшүү алдын алуу жана жок кылуу чаралары менен коштолот.

Алдын алуу чаралары кемиргичтерге каршы, тоюттан, суудан, көбөйүү жөндөмдүүлүгүнөн алыстатуу чаралары менен багытталган.

Кемиргичтерди жок кылуу үчүн химиялык заттарды, бактерия препараттарын жана механикалык кармоочторду колдонобуз. Химиялык заттардан зоокумаринди, дифенагинди, фентолацинди колдонобуз. Алардан приманкаларды даярдайбыз. Фосфид цинкти, монофторинди да колдонобуз. Бул препараттар менен иштөөдө техникалык коопсуздукту сактоо зарыл.

Ууланган приманкаларды даярдоодо 2% зоокумаринди даярдайбыз; 15 мл 1%-го натрий тузунун эритмеси менен зоокумаринди 1кг приманкага; ратинданды тмак негизинде 3% санында кошушат, фентолацинди же болбосо пеналацинди- 2 %; фосфид цинкти-3%; монофторинди-1 %.

Приманкаларды нандан, бышкан картошкадан, эттин, балыктын фаршынан, кургак аралашма тоюттардан жасашат. Өсүмдүк майын приманкага кошуп койсок өтө жакшы болот. Бактерий препараттарынан бактокумаринди колдонобуз.